

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4245/2551

นายมนทลหรือวิชัย ศิริณรงค์ชัยโจทก์ นายอำนาจ หมื่นแพ่งวาริจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1057, ป.พ.พ. มาตรา 1061, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์และจำเลยต่างมีปัญหาด้านการเงิน ประสงค์จะเลิกกิจการห้างหุ้นส่วนกัน จำเลยกลับทำให้โจทก์ฟ้องคดีและให้การต่อสู้คดีปฏิเสธการเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์เช่นนี้ ถือได้ว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1057 (3) ดังนั้น โจทก์มีสิทธิร้องขอให้ศาลสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนได้ แม้โจทก์จะไม่ได้มีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลสั่งให้เลิกห้างหุ้นส่วน แต่ก็เห็นความประสงค์ของโจทก์ได้ว่าต้องการให้สั่งเลิกห้างหุ้นส่วนจึงได้ขอแบ่งทุน เมื่อไม่ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนนี้มีลูกหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้เป็นหุ้นส่วนได้ออกเงินตรองและค่าใช้จ่ายของตนไปเพื่อจัดการค้าของห้าง สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนมีเพียงอาคารและเครื่องทำน้ำดื่มเท่านั้น กิจการทำน้ำดื่มก็เพิ่งจะเริ่มต้นยังไม่ปรากฏกำไรหรือขาดทุนในการดำเนินกิจการ หากจะให้มีการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนก็คงจะไม่ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นแต่ประการใด จึงสมควรพิพากษาแบ่งทุนให้โจทก์ได้โดยไม่ต้องชำระบัญชี

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้เงินจำนวน 285,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี จำเลยให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 285,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 11 มกราคม 2543) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษายืน ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท จำเลยฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีกาฟังได้ว่าเมื่อปี 2541 จำเลยได้ประกอบกิจการน้ำดื่มใช้ชื่อในการประกอบพาณิชย์กิจว่าน้ำดื่มคิงเฟรช โดยลงทุนซื้ออาคาร 1 หลัง เลขที่ 69/50 หมู่ที่ 8 ตำบลบางกระจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ราคา 370,000 บาท และเครื่องทำน้ำดื่มในราคา 260,000 บาท ตามใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข 2 สำเนาใบสำคัญการใช้ฉลากอาหาร สำเนาตราเครื่องหมาย สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์ สำเนารายงานการตรวจวิเคราะห์และสำเนาสัญญาจะซื้อขายเอกสารหมายเลข 1 ถึง 5 มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า โจทก์ได้ร่วมลงทุนเป็นหุ้นส่วนกับจำเลยในกิจการน้ำดื่มดังกล่าวด้วยหรือไม่ พยานโจทก์มีตัวโจทก์เบิกความว่า เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม 2541 โจทก์และจำเลยตกลงร่วมหุ้นกันทำกิจการน้ำดื่มบริษัทคิงเฟรชแล้วตกลงซื้ออาคารเลขที่ 69/50 หมู่ที่ 8 ตำบลบางกระจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ราคา 370,000 บาท โดยโจทก์ได้ชำระเงินบางส่วนแล้วจำนวน 125,000 บาท ตามบิลเงินสดทั้ง 9 ฉบับ เอกสารหมายเลข 1 ส่วนอุปกรณ์การทำน้ำดื่มเป็นเงิน 260,000 บาท ตามใบเสร็จรับเงินและใบเสนอราคาเอกสารหมายเลข 2 และ 3 เงินจำนวนดังกล่าวโจทก์ชำระไป 160,000 บาท ส่วนอีก 100,000 บาท จำเลยเป็นผู้ชำระ การตกลงเจรจาซื้ออุปกรณ์เครื่องทำน้ำดื่มทั้งหมดตามเอกสารหมายเลข 3 กระทำกันที่บ้านโจทก์ ส่วนที่ว่าในบิลเงินสด

เอกสารหมาย จ.2 ทุกฉบับมิได้ปรากฏชื่อโจทก์เป็นผู้จ่ายเงินหรือมีส่วนจ่ายเงินแต่มีชื่อจำเลยเป็นผู้จ่ายเงินชำระค่าเช่าซื้ออาคารและค่าเครื่องทำน้ำดื่มแต่ผู้เดียวนั้น ก็ได้ความจากคำเบิกความของโจทก์ว่า ตามเอกสารหมาย จ.1 ถึง จ.3 ที่มีชื่อจำเลยเพียงผู้เดียว เนื่องจากโจทก์ไวใจจำเลยจึงได้ให้จำเลยใช้ชื่อเป็นเจ้าของ การผ่อนชำระเงินค่าอาคารโจทก์จะใช้เงินจำเลยเป็นผู้นำไปชำระเสร็จแล้วจำเลยได้นำบิลเงินสดตามเอกสารหมาย จ.1 มาให้แก่โจทก์ ซึ่งในบิลเงินสด ใบเสร็จรับเงินและใบเสนอราคาดังกล่าวมีรายละเอียดของวันที่ชำระเงิน จำนวนเงิน ตลอดจนรายละเอียดของอุปกรณ์เครื่องทำน้ำดื่มไว้ด้วย แสดงว่าโจทก์ต้องทราบเรื่องตามเอกสารดังกล่าวแล้ว หากโจทก์ไม่เคยรับรู้ถึงรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวตามที่จำเลยอ้างแต่อย่างใดไม่ ส่วนที่จำเลยอ้างว่าโจทก์ลักเอาเอกสารดังกล่าวไปนั้นก็เป็นการกล่าวอ้างมาลอยๆ ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง การที่โจทก์มีเอกสารดังกล่าวไว้ในครอบครองและนำสืบพยานหลักฐานสอดคล้องกับคำเบิกความของโจทก์ เช่นนี้ คำเบิกความของโจทก์จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ นอกจากนี้โจทก์ยังมีนายศิริ มาเบิกความเป็นพยานสนับสนุนว่า นายศิริทราบจากโจทก์และจำเลยว่าโจทก์และจำเลยตกลงร่วมหุ้นกันทำกิจการน้ำดื่ม บริษัทมีการซื้ออาคารเพิ่ม 1 ห้อง และอุปกรณ์ทำน้ำดื่มนายศิริเคยไปที่อาคารที่ดำเนินการด้วย ในขณะที่ไปอาคารนั้นมีเครื่องอุปกรณ์ทำน้ำดื่มแล้วแต่ยังไม่เริ่มดำเนินการ นายศิริมีอาชีพรับราชการเป็นครู เป็นเพื่อนของโจทก์และจำเลยไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับโจทก์และจำเลยมาก่อน ที่จำเลยอ้างว่านายศิริยังเป็นหนี้จำเลยอยู่เป็นเงินจำนวน 2,000 บาท นั้น ก็เป็นข้อที่จำเลยอ้างฝ่ายเดียว โดยจำเลยมิได้ถามค้านพยานปากนี้ถึงเหตุดังกล่าวขณะเข้าเบิกความจึงไม่มีเหตุให้ระวางสงสัยว่านายศิริจะเบิกความเข้าข้างฝ่ายใด คำเบิกความของนายศิริจึงมีน้ำหนักให้รับฟังสำหรับพยานฝ่ายจำเลยนั้นคงมีจำเลยเบิกความเพียงปากเดียวลอยๆ ว่า จำเลยเป็นผู้ดำเนินการน้ำดื่มแต่เพียงผู้เดียว เงินลงทุนทั้งหมดเป็นของจำเลย โจทก์ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องและที่จำเลยอ้างว่าจำเลยมีสาเหตุโกรธเคืองกับโจทก์ ที่ไม่ไปช่วยโจทก์ดำเนินการก่อสร้างนั้น ก็มิใช่เหตุถึงขนาดที่จะทำให้โจทก์มาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ พยานโจทก์มีน้ำหนักให้รับฟังมากกว่าพยานจำเลย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ได้ร่วมลงทุนเป็นหุ้นส่วนกับจำเลยในการทำกิจการน้ำดื่มยี่ห้อคิงเฟรชโดยโจทก์ได้ลงทุนไปเป็นเงินจำนวน 285,000 บาท ส่วนจำเลยลงทุนเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการต่อไปว่า โจทก์มีสิทธิฟ้องขอให้บังคับจำเลยแบ่งเงินลงทุนในกิจการทำน้ำดื่มแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด โจทก์ฟ้องว่า เมื่อปลายเดือนธันวาคม 2542 จำเลยและโจทก์ต่างมีปัญหาทางการเงินไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ โจทก์และจำเลยประสงค์จะเลิกกิจการเป็นหุ้นส่วนกัน โดยจำเลยรับอาคารและเครื่องทำน้ำดื่ม ส่วนโจทก์ขอรับเงินส่วนแบ่งที่โจทก์ลงทุนไป จำเลยกลับทำให้โจทก์ฟ้องคดี ประกอบกับจำเลยให้การต่อสู้คดีปฏิเสธการเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์เช่นนี้ ถือได้ว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1057 (3) ดังนั้นโจทก์มีสิทธิร้องขอให้ศาลสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนนั้นได้ แม้โจทก์จะไม่ได้มีคำขอท้ายฟ้องว่าให้ศาลสั่งให้เลิกห้างหุ้นส่วนเพียงแต่บรรยายฟ้องว่าประสงค์จะเลิกกิจการเป็นหุ้นส่วนและขอให้บังคับจำเลยแบ่งทุนก็ตาม แต่ก็เห็นความประสงค์ของโจทก์ได้ว่าต้องการให้สั่งเลิกห้างหุ้นส่วนจึงได้ขอแบ่งทุน ส่วนการที่โจทก์ขอคืนทุนโดยมิได้ขอให้ชำระบัญชีเสียก่อนนั้น เห็นว่า ตามคำฟ้อง คำให้การและทางพิจารณาไม่ปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนนี้มีลูกหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้เป็นหุ้นส่วนได้ออกเงินทดรองและค่าใช้จ่ายของตนไปเพื่อจัดการค้าของห้าง สิทธิทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนมีเพียงอาคารและเครื่องทำน้ำดื่มเท่านั้น กิจการทำน้ำดื่มก็เพิ่งจะเริ่มต้นเมื่อเดือนมกราคม 2543 ตามที่จำเลยนำสืบ ซึ่งเป็นเวลาที่โจทก์เริ่มต้น

ฟ้องคดี ยังไม่ปรากฏกำไรหรือขาดทุนในการดำเนินกิจการ หากจะให้มีการชำระบัญชีของ
ห้างหุ้นส่วนก็คงจะไม่ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นแต่ประการใด เห็นควรพิพากษาไปที่เดียวเมื่อข้อเท็จจริง
ปรากฏว่า จำเลยยังคงดำเนินกิจการน้ำดื่มต่อมาเพียงผู้เดียว ถือได้ว่าจำเลยยอมรับเอาอาคารและ
เครื่องทำน้ำดื่ม ดังนี้ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนให้แก่โจทก์เท่ากับจำนวน
เงินที่โจทก์ลงทุนไปจำนวน 285,000 บาท ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษามานั้นชอบแล้ว ฎีกาของ
จำเลยฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

มานัส เหลืองประเสริฐ · ขวลิท ตุลยสิงห์ · สุธี เทพสิทธิธา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4245/2551>